

noctiael alstijt effen 90 graden uyt brengen/soo dat/wanneer den Polus in't noorden is verheben 30 gradē/den Equinoctiael is in't zuyden verhebe 60 graden. Maer is den Zuydpool verheben boven u Horizon 20 gradē/ghy sult den Equinoctiael in't noorden verheben hebben 70 graden/dit can seer claerhijk verstaen ende bewesen werden aldus. Wy sien alstijt den halben Hemel boven den Horizon (als boven is gheseydt) tweck is tweemaal 90 graden/uyten zuyden van den Horizon af tot ober ons hooft heenen/weder in't noorden aē den Horizon/dewyle nu tusschen den Equinoctiael ende den Pole 90 graden is/ende alstijt blijft/ als Capittel twee geleert is: soo volcht dat het overblijffel dat beneden den Pool/ende den Equinoctiael blijft/t samen oock 90 maect: daeromme so wanneer ons de hooghte van den Equinoctiael bekent is/ende datmen die treckt uyt 90/tghene daer van overblijft/is alstijt de hooghte van den Pool. Dit alles can in de voorgaende Figuree oock ooghen schijnlijck ghemerckt werden.

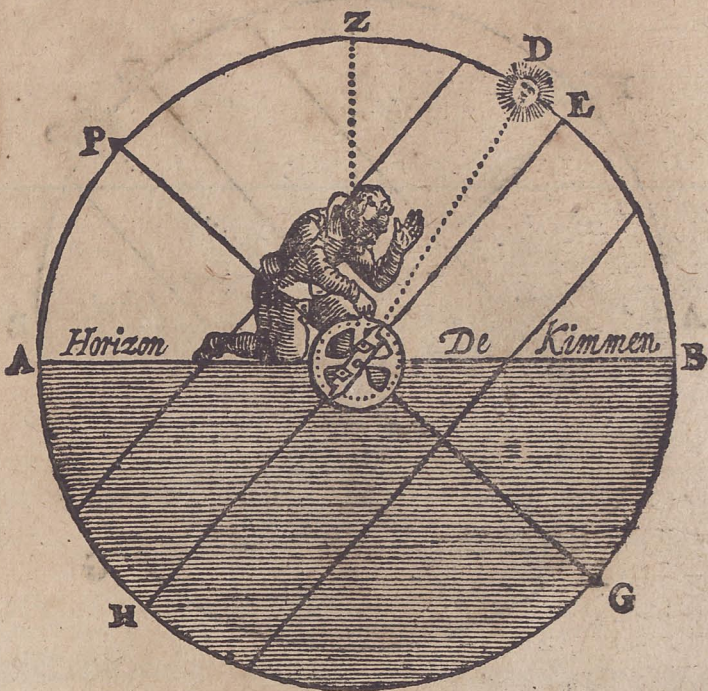
Capittel X V I I.

Hoemen de Polus hooghte sal vinden by de Sonne.

Dome de hooghte van den Polus te vinden by de Sonne/ so staet voornamelijck een saecke aen te mercken/te weten/ of ghy zijt benoorden ofte bezuyden de Sonne/ dat is: of de Sonne staet noordwaert ofte zuydwaert van u/ dat weert wel licht ghemerckt/allmen op Aertrijck wat verre is verseyden van de Linie ofte van de Sonne: maer wanneer de Sonne nae by ober het hooft gaet/soo en canmen dat uyt der ooghe niet wel sien. Stelt daeromme een Compas voor u/ dat ghy liet waer het zuyden ende noorden is/ neemt dan uwe Nitro:abium en hanght hem also/dat de eene kant recht staet naer't zuyden/ende den anderen naer't noorden/so suldy seer nauwe/sae op ren hay: sie/ of de Sonne wanneer se op't hooghte comt / staet noordwaert ofte zuydwaert van u hooft: punt ofte Zenith. Wildy dan de hooghte vā den Polus soecken/so wanneer ghy zijt benoorden de Sonne/dat is/ als de Sonne zuydwaert van u staet: soo neemt eerit de juyste hooghte/en by so verre de declinatie der Sonnen is noordelijck/soo treckte af van u ghevonden hooghte tghene dat u overblijft is de hooghte van den Equinoctiael in't zuyde/ die ghetrocken uyt 90/ (als in't voorgaende Capittel is gheleert) soo treijchdy de hooghte van den Noorder Polus.

Met Noordelijcke declinatie.

Exempel.

In dese Figuree zy P den Noorder ende G den Zuyderpool/ E H den Equinoctiael/ A B den Horizon/ Z het Zenith/ ende D de Sonne. Laet de hooghte der Sonnen B D boven den Horizon zyn 60 graden/ de noordelijcke declinatie D E 8 graden. Soo ghy dan D E 8 graden treckt van B D de hooghte der Sonnen / soo sal u overblyben B E 52/ dat is de hooghte des Equinoctiaels/die ghetogen uyt 90/ blijft 38 de hooghte van den Noorder Polus A P, als in het sestiende Capittel is bewesen.

Is de declinatie zuydelijck / soo boechtse by de ghenomen hooghte/ indien dan dat t'samen-ghevoechde ghetal minder is als 90/so wylt u aen de hooghte van de Linie in het zuyden/die ghetrocken uyt 90 als boven/wijst u de hooghte van den Noorder Polus.

Metsuydelijcke declinatie

D 3

Exempel